

2011-06-14

Dnr 43-2010-6194

Årjängs kommun
Box 906
672 29 Årjäng
Kommun@arjang.se

Rektorn vid Årjängs Gymnasieskola
Rose-marie.johnsdotter@arjang.se

Beslut

efter tillsyn av Årjängs Gymnasieskola i Årjängs
kommun

2011-06-14

1 (4)

Dnr 43-2010-6194

Tillsyn i Årjängs Gymnasieskola

Årjängs Gymnasieskola omfattar gymnasieskola, gymnasiesärskola kommunal vuxenutbildning, vuxenutbildning för utvecklingsstörda (särvux) och svenskundervisning för invandrare (sfi).

Helhetsbedömning

Skolinspektionens tillsyn fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Granskningen avser inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolan. Istället har en bedömning gjorts av i vilken utsträckning skolan, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i detta beslut grundas på de dokument som Årjängs gymnasieskola och Årjängs kommun skickat in, de verksamhetsredogörelser de lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten.

Flertalet brister som påpekades vid utbildningsinspektion i Årjängs gymnasieskola år 2005 kvarstår. Skolinspektioner ser mycket allvarligt på att huvudmannen för verksamheten inte tagit sitt ansvar för att nödvändiga åtgärder vidtagits och betonar att alla elever har rätt till en god och likvärdig utbildning.

Skolinspektionens granskning våren 2011 visar att den pedagogiska ledningen och kvalitetsarbete måste förbättras. Rektorn måste ta det pedagogiska ansvaret för att undervisningen som helhet inriktas på att nå de nationella målen. Kunskapsresultaten är sammantaget låga och detta förklarar man vid skolan med att framförallt gymnasieeleverna är omotiverade.

Denna förklaring till skolans resultat är inte godtagbar. Vid Årjängs Gymnasieskola saknas det ett systematiskt kvalitetsarbete med uppföljning och utvärdering som leder till åtgärder i undervisningen och att nya metoder provas och utvecklas. Undervisningen ger inte alla elever likvärdiga möjligheter att nå målen och det saknas enligt uppgift "tradition" att ge särskilt stöd åt eleverna.

Undervisningen bedrivs i stor omfattning av lärare med pedagogisk högskoleutbildning för den undervisning de bedriver. Trots detta krävs en gemensam kompetensut-

2011-06-13

2 (4)

Dnr 43-2010-6194

veckling avseende gällande lagar och förordningar samt de professionella begreppens innebörd, såsom åtgärdsprogram och individuella studieplaner.

Skolinspektionen konstaterar dock att det finns exempel på riktigt god undervisning vid Årjängs gymnasieskola, något som kan vara till nytta för alla i skolan i det fortsatta förbättringsarbetet.

Skolinspektionen har i tillsynen av Årjängs gymnasieskola, gymnasiesärskola, kommunal vuxenutbildning, särvox och sfi identifierat följande brister som ska åtgärdas

- Alla gymnasieelever ges inte möjligheter att lägst nå grundläggande behörighet till universitets- och högskolestudier. Alla elever i vuxenutbildningen ges inte möjligheter att lägst nå målen att uppnå i alla kurser (Lpf 94, 2.1 Kunskaper, Mål att uppnå i de frivilliga skolformerna, 2 kap. 8 § förordningen om kommunal vuxenutbildning och 5 § förordningen om svenskundervisning för invandrare).
- Personalen får inte den kompetensutveckling som krävs för att de professionellt ska kunna genomföra sina arbetsuppgifter (2 kap. 7 § skollagen och Lpf 94, 2.6 Rektors ansvar).
- Lärarna ger inte gymnasieeleverna och elevernas vårdnadshavare fortlöpande information om elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling utifrån kursplanernas krav. För varje elev i gymnasie-, gymnasiesärskolan och den kommunala vuxenutbildningen upprättas inte en korrekt individuell studieplan (Lpf 94, 2.5 Bedömning och betyg, Riktlinjer och 2.6 Rektors ansvar, 1 kap. 12 § och 7 kap. 19 § gymnasieförordningen samt 2 kap. 13 § förordningen om kommunal vuxenutbildning).
- Lärarna använder inte resultaten från de nationella proven för att bedöma elevers kunskapsutveckling och som stöd för betygssättning (7 kap. 5 § gymnasieförordningen och 4 kap. 6 § förordningen om kommunal vuxenutbildning).
- Rektorn tar inte tillräckligt ansvar för att regelbundet utvärdera skolans resultat och använda detta underlag för att nå de nationella målen (2 kap. 2 § skollagen, Lpf 94, 2.6 rektors ansvar och 1 - 3 §§ förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet mm.).

2011-06-13

3 (4)

Dnr 43-2010-6194

- Rektorn arbetar inte för att såväl utbildning som betygssättning är likvärdig på skolan (1 kap. 2 § skollagen, Lpf 94,1 Skolans värdegrund och uppgifter, Lpf 94 Rektors ansvar och 7 kap. 5 § gymnasieförordningen).
- Den arbetsplatsförlagda utbildningen i gymnasieskolan utgår inte från och omfattar inte programmålen och kursplanernas mål (5 kap. 15 § gymnasieförordningen, Förordningen om särskilda program för gymnasieskolans nationella program och Skolverkets föreskrifter om kursplaner för kurser i gymnasieskolans ämnen).
- Rektorn ser inte till att det på skolan bedrivs ett målinriktat arbete för att förebygga och förhindra kränkande behandling och skolans plan mot kränkande behandling uppfyller inte författningarnas krav (14 a kap. 6-8 §§ skollagen).
- Betyg sätts inte alltid i enlighet med författningarnas krav (7 kap. 1, 3 §§ gymnasieförordningen och Lpf 94, 2.5 Bedömning och betyg).
- Det finns lokala kurser som inte uppfyller kraven i bestämmelserna (1 kap. 6 §, 2 kap. 14 och 16 §§ och 7 kap. 4 § gymnasieförordningen samt 2 kap. 5, 8, 10 §§ och 4 kap. 6 § förordningen om kommunal vuxenutbildning).
- Utbildningen på de individuella programmen är inte utformad i enlighet med författningarna (5 kap. 4 b § skollagen).
- Om det framkommer att en elev i gymnasieskolan eller gymnasiesärskolan har behov av särskilt stöd ser rektorn inte till att detta utreds (8 kap. 1 a § gymnasieförordningen och 8 kap. 1 a gymnasiesärskoleförordningen).
- Om en elev i gymnasieskolan eller gymnasiesärskolan har behov av särskilda stödinsatser utarbetas inte alltid åtgärdsprogram som uppfyller författningarnas krav (8 kap. 1 a § gymnasieförordningen och 8 kap. 1 a gymnasiesärskoleförordningen).
- Särskilt stöd ges inte till alla gymnasieelever som har svårigheter i skolarbetet (1 kap. 2 § skollagen, Lpf 94 2.1 Kunskaper och riktlinjer och 8 kap. 1 § gymnasieförordningen).
- Studiehjälpsättning på modersmål ges inte till de gymnasieelever som har behov av det (8 kap 5 § gymnasieförordningen).

Bedömningarna redovisas i bilaga 2.

Skolinspektionen, Box 2320, 403 15 Göteborg

Besöksadress: Kungsgatan 20

Telefon: 08-586 081 44

Fax: 08-586 080 04

www.skolinspektionen.se

2011-06-13

4 (4)

Dnr 43-2010-6194

Rektor och Årjängs kommun har ansvar för att skolans brister åtgärdas. Redovisning ska lämnas till Skolinspektionen senast tre månader från den dag beslutet för Årjängs kommun meddelas. Skolinspektionen kommer då att följa upp beslutet. Skolinspektionen förutsätter dock att rektorn och Årjängs kommun snarast vidtar åtgärder för att rätta till bristerna. Skolinspektionen kan komma att tidigare än angivet datum begära att få ta del av arbetet med att åtgärda bristerna.

Beslutet är fattat utifrån de bestämmelser som gällde vid beslutstillfället. Uppföljningen av detta beslut kommer att ske enligt de skolförfattningar som gäller efter den 1 juli 2011. Vid bedömningen av vidtagna åtgärder kommer därför hänsyn tas till hur författningarna eventuellt har ändrats.

I ärendets slutliga handläggning har deltagit undervisningsråd Elisabeth Fogelberg och utredare Johan Dahl.

På Skolinspektionens vägnar

Lena Dahlquist
Enhetschef

Monica Gillenius
Undervisningsråd/
Föredragande

Bilagor:**Bilaga 1**

Allmänt om tillsynen och beskrivning av skolan

Bilaga 2

Tillsynsprotokoll för gymnasieskolan, gymnasiesärskolan, kommunala vuxenutbildningen, särsvux och sfi samt bedömningar.

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför tillsyn i Årjängs kommun under våren 2011. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolor i kommunen. Skolinspektionen besökte Årjängs gymnasieskola den 3 och 4 maj.

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. Skolbeslutet kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

När tillsynen har genomförts i hela kommunen sammanställs iakttagelser och bedömningar som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen i ett kommunbeslut. Skolinspektionen kommer att följa upp vilka åtgärder som vidtagits i anledning av påtalade brister.

Tillsynen inriktas mot fyra huvudområden: måluppfyllelse och resultat, pedagogisk ledning och utveckling av skolan, skolans lärandemiljö samt enskild elevs rätt. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet.

Den nya skollagen trädde i kraft den 1 augusti 2010, men 1985 års skollag ska fortsätta att tillämpas fram till den 1 juli 2011. För elever som har påbörjat utbildningen före den 1 juli 2011 ska 1985 års skollag fortsätta att tillämpas tills dess att eleverna avslutat sin utbildning. Det innebär att 1985 års skollag under dessa perioder är utgångspunkten för Skolinspektionens tillsyn och granskning. I skolinspektionens tillsyn tillämpas gymnasieförordningen (1992:394).

Underlaget för Skolinspektionens bedömning är dels dokument från kommunen och Årjängs gymnasieskola, dels den information som samlats in under besöket. I Årjängs gymnasieskola intervjuades rektorn, lärare, annan personal och elever. Även annan information om kommunen och skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

Rektorn har tagit del av och getts möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats ([www.skolinspektionen.se/Tillsyn & granskning](http://www.skolinspektionen.se/Tillsyn%20och%20granskning)).

Beskrivning av skolan

Tabell 1: Antal elever på Årjängs gymnasieskola

Årjängs gymnasieskola	Antal elever
Gymnasieskola	105
Gymnasiesärskola	3
Grundläggande vuxenutbildning	2
Gymnasial vuxenutbildning	82
Särvux	14
sfi	74

Källa: Skolan

Verksamheten vid Årjängs gymnasieskola omfattar tre nationella gymnasieprogram, Elprogrammet, Medieprogrammet och Samhällsvetenskapsprogrammet. Dessutom finns ett specialutformat program Entreprenörsprogrammet, individuella program och gymnasiesärskola. Skolan omfattar även kommunal vuxenutbildning, sfi och särvux. Sammanlagt finns 280 elever på skolan.

En rektor ansvarar för samtliga verksamheter, gymnasieskola, gymnasiesärskola, individuella program, kommunal vuxenutbildning inklusive Omvårdnadsprogrammet (yrkesvuxenutbildning), särvux och sfi. Nuvarande rektorn har funnits på skolan sedan hösten 2010.

Skolan ligger granne med den fristående gymnasieskolan Årjängs Praktiska gymnasium och har i några fall gemensamma lärare.

Eleverna vid Årjängs gymnasieskola kommer från Årjäng och näraliggande kommuner samt Norge.

Tillsynsprotokoll för Årjängs gymnasieskola, gymnasiesärskola, kommunala vuxenutbildning, särvox och sfi

Rutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. Bedömningar och motiveringar för detta redovisas i det följande.

Måluppfyllelse och resultat

Kunskaper

Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Fokus på skolans uppdrag

Lärarnas bedömning och utvärdering

Rektorns ansvar för uppföljning och

utvärdering

Skolans lärandemiljö

Fokus på lärande

Tillit till elevens förmåga

Trygghet och studiero

Enskild elevs rätt

Bedömning och betyg

Undervisningstid och val

Särskilt stöd

Studie- och yrkesvägledning

Avgifter

Rektorns beslutsfattande

Bedömningar och motiveringar

Huvudområde: Måluppfyllelse och resultat

Bedömningsområde: Kunskaper

Bedömning:

Alla gymnasieelever ges inte möjligheter att lägst nå grundläggande behörighet till universitets- och högskolestudier. Alla elever i vuxenutbildningen ges inte möjligheter att lägst nå målen att uppnå i alla kurser.

Författningsstöd:

Lpf 94, 2.1 Kunskaper, Mål att uppnå i de frivilliga skolformerna, 2 kap. 8 § förordningen om kommunal vuxenutbildning och 5 § förordningen om svenskundervisning för invandrare.

Motivering:

Kunskapsresultaten för gymnasieeleverna i Årjängs gymnasieskola ligger under de genomsnittliga resultaten i riket. För skolans program gäller detta såväl genomsnittlig betygspoäng som andel elever som fullföljt utbildningen och erhållit slutbetyg.

Vid en jämförelse med samtliga gymnasieskolor i kommungruppen och riket läsåret 2009/10 framkommer att den genomsnittliga betygspoängen för Årjängs gymnasieskola (13,9) är något lägre än motsvarande värden för kommungruppen (14,2) och riket (14,1). Av skolans gymnasieelever nådde 93 procent grundläggande behörighet¹ till universitets- och högskolestudier år 2010 jämfört med 92 procent i kommungruppens och 90 procent i rikets samtliga gymnasieskolor och motsvarande program. Detta enligt Skolverkets officiella statistik.

Ovanstående värden avseende grundläggande behörighet gäller dock endast för elever som fullföljt utbildningen och erhållit slutbetyg. Skolans andel elever som fullföljt utbildningen inom fyra år läsåret 2009/10 är 59,6 procent. Motsvarande värden för kommungruppen är 64,3 procent och för riket 70,1 procent.

Trots låga studieresultat och att drygt 40 procent av gymnasieeleverna inte får slutbetyg är andel elever med utökat program 66,7 procent jämfört med 35 procent i riket. En elev får delta frivilligt i undervisningen i en eller flera kurser som ligger utanför elevens fullständiga program, om eleven kan antas kunna tillgodogöra sig undervisningen på ett tillfredsställande sätt på såväl fullständigt program som den eller de frivilliga kurserna (utökat program). Det är rektorn som fattar beslut om en elev ska få läsa enligt ett utökat program. Det är anmärkningsvärt att så många av eleverna i gymnasieskolan beviljas att läsa kurser utöver fullständigt program samtidigt som drygt 40 procent av dem inte fullföljer utbildningen och får ett slutbetyg. Vid sakgranskning av denna rap-

¹ Eleven har fullständigt slutbetyg (2500 poäng) med betyget Godkänt i minst 2250 gymnasiepoäng inklusive kärnämneskurserna svenska A och B (alternativt svenska som andraspråk A och B), engelska A samt matematik A.

port anger rektorn att hon bedömer och beslutar utifrån elevs förutsättningar från och med läsåret 2010/11.

Årjängs gymnasieskola måste vidta åtgärder så att gymnasieeleverna fullföljer utbildningen. Vidare måste skolan vidta åtgärder för att ge alla elever möjligheter att lägst nå grundläggande behörighet till universitets- och högskolestudier. Även vid utbildningsinspektionen år 2005 tog inspektionen upp skolans låga kunskapsresultat.

Skolan redovisar inte hur eleverna som är inskrivna på något av skolans individuella program (IV) når sina mål. Även för dessa elever måste skolan göra uppföljning och utvärdering.

Enligt både rektorn och lärare når de elever som går inom gymnasiesärskolan god måluppfyllelse. Någon dokumentation som beskriver måluppfyllelsen närmare finns inte för gymnasiesärskolan och inte heller för särvux. För eleverna inom särvux påstås att de i huvudsak studerar för att behålla de kunskaper de har. Undervisningen ska anpassas till varje elevs förutsättningar och behov. Iakttagelser vid skolbesöket och intervjuer anger att alla elever vid särvux inte får tillräckliga utmaningar i sitt lärande. Elever framför att det är lätt och att de vill lära sig mer. Skolinspektionen betonar vikten av att alla studerande får tillräckliga utmaningar för att utvecklas efter sina förutsättningar och sin förmåga.

Av Skolverkets statistik framgår att de studerande inom den grundläggande vuxenutbildningen år 2009 fortsatte sina studier år 2010. Av kursdeltagarna inom gymnasial vuxenutbildning och påbyggnadsutbildningar (443 personer) slutförde 79 procent sina studier, 6 procent avbröt sina studier och 15 procent läste vidare året därpå. Motsvarande medelvärden för samtliga kommuner i riket är 72 procent av de studerande som slutför studierna, 18 procent avbryter och 9 procent läser vidare. Måluppfyllelsen avseende slutförda kurser var alltså något högre i Årjäng. Inom yrkesvuxenutbildningen i Årjängs kommun har omvårdnadsprogrammet (OP) god måluppfyllelse.

Andel nybörjare inom sfi läsåret 2006/07 som uppnått målen och erhållit godkänt betyg eller högre 2006/07, 2007/08 eller 2008/09 dvs. inom 24 månader, är 32 procent. Motsvarande medelvärde för kommunerna i riket är 29 procent. Andel som avbrutit sina sfi- studier inom motsvarande period är 36 procent vid skolan att jämföra med samtliga kommuners snitt som är 34 procent. Under läsåret 2011/12 har nationella prov använts inom sfi.

Inga åtgärder för förbättringsarbete beskrivs utöver att en symbolpedagog har arbetat med stöd och coachning av elever och lärare. Specialpedagog finns inte vid skolan. Av intervjuer och dokument framgår att skolan saknar en systematik i kvalitetsarbetet. Det gäller framförallt att utifrån uppföljningar och utvärderingar av resultaten dra slutsatser och finna lämpliga åtgärder att vidta i verksamheten för att öka måluppfyllelsen. Se vidare under bedömningsområdet Rektors ansvar för uppföljning och utvärdering.

Skolinspektionen konstaterar att skolan behöver vidta åtgärder för att förbättra kunskapsresultaten.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bedömningsområde: Fokus på skolans uppdrag

Bedömning:

Personalen får inte den kompetensutveckling som krävs för att de professionellt ska kunna genomföra sina arbetsuppgifter.

Författningsstöd:

2 kap. 7 § skollagen och Lpf 94, 2.6 Rektors ansvar.

Motivering:

Kommuner ska vinnlägga sig om en planering av personalens kompetensutveckling. Vidare ansvarar rektorn för skolans resultat och har ett särskilt ansvar för att lärare och annan personal får nödvändig kompetensutveckling. Vid Årjängs gymnasieskola (gymnasieskola, gymnasiesärskola, kommunal vuxenutbildning, särvux och sfi) krävs kompetenshöjande åtgärder. Det förekommer kompetensutveckling för olika lärare, exempelvis valideringsutbildning och deltagande vid Skolverkets konferenser. Skolinspektionens granskning visar dock att det saknas en nödvändig övergripande analys och planering av kompetensutveckling. Inte alla lärare vid skolan har grundläggande kunskaper om krav i skollag, författningar, upprättande av åtgärdsprogram, elevers rätt till särskilt stöd, upprättande av individuella studieplaner, insikter om formativ bedömning och betygssättning, genomförande av nationella prov, innehåll och form av lokala kurser etc. vilket beskrivs i detta beslut.

Bedömningsområde: Lärarnas bedömning och utvärdering

Bedömning:

Lärarna ger inte gymnasieeleverna och elevernas vårdnadshavare fortlöpande information om elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling utifrån kursplanernas krav. För varje elev i gymnasie-, gymnasiesärskolan och den kommunala vuxenutbildningen upprättas inte en korrekt individuell studieplan.

Författningsstöd:

Lpf 94, 2.5 Bedömning och betyg, Riktlinjer och 2.6 Rektors ansvar, 1 kap. 12 § och 7 kap. 19 § gymnasieförordningen samt 2 kap. 13 § förordningen om kommunal vuxenutbildning.

Motivering:

Alla gymnasieelever erbjuds inte utvecklingssamtal. Granskningen visar att samtliga elever inte ges en samlad information om sin kunskapsutveckling och studiesituation minst en gång per termin. Utvecklingssamtalen ska genomföras med den individuella

studieplanen som grund minst en gång per termin. För varje elev ska det finnas en individuell studieplan. Vid Årjängs gymnasieskola är studieplanerna ofullständiga, oklara och felaktiga. Det framgår exempelvis inte om eleven följer ett fullständigt, utökat eller reducerat program, summeringen av antal gymnasiepoäng stämmer inte.

Granskningen visar vidare att eleverna som studerar enligt individuella program (IV) har studieplaner, som innehåller synnerligen personlig information som borde vara föremål för sekretess. Dessa studieplaner måste göras om så att planeringen riktar sig mot nationella mål. Motsvarande gäller för gymnasiesärskolans elever.

Granskningen visar att det saknas individuella studieplaner för deltagare i den kommunala vuxenutbildningen. Den individuella studieplanen ska utarbetas i samverkan med den enskilde. Den ska vidare upprättas i nära anslutning till intagningen och ska vid behov revideras.

Bedömning:

Lärarna använder inte resultaten från de nationella proven för att bedöma elevers kunskapsutveckling och som stöd för betygssättning.

Författningsstöd:

7 kap. 5 § gymnasieförordningen och 4 kap. 6 § förordningen om kommunal vuxenutbildning.

Motivering:

Inför betygssättningen i gymnasieskolan i kärnämnen svenska, svenska som andraspråk, engelska och matematik ska lärarna använda sig av nationella prov. Nationellt fastställda prov ska även användas i den avslutande karaktärsämneskursen i engelska och matematik. Även i övrigt bör lärarna använda nationellt fastställda prov som ett hjälpmedel för att bedömningsgrunderna ska bli så enhetliga som möjligt över landet. Granskningen visar att inom gymnasieskolan och den kommunala vuxenutbildningen genomförs inte alltid de nationella proven. Av intervjuer framgår att vissa lärare inte anser att de nationella proven behövs och därför låter de inte eleverna genomföra proven. Skolinspektionen vill påpeka att de nationella proven är obligatoriska för eleverna i gymnasieskolan och för eleverna i vuxenutbildningen bör de användas. Vid intervjuer framgår vidare att resultaten på de nationella proven vid skolan aldrig kan sänka betyg bara höja, vilket också strider mot regelverket. Se vidare bedömningsområde Rektors ansvar för uppföljning och utvärdering nedan.

Bedömningsområde: Rektors ansvar för uppföljning och utvärdering

Bedömning:

Rektorn tar inte tillräckligt ansvar för att regelbundet utvärdera skolans resultat och använda detta underlag för att nå de nationella målen.

Författningsstöd:

2 kap. 2 § skollagen, Lpf 94, 2.6 rektors ansvar och 1 - 3 §§ förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet mm.

Motivering:

För Årjängs gymnasieskola saknas analyser för samtliga verksamhetsformer där rektorn utifrån gjorda uppföljningar och utvärderingar av resultaten drar slutsatser och finner lämpliga åtgärder att vidta i verksamheten för att öka måluppfyllelsen. Detta gäller gymnasieskolan, gymnasiesärskolan, kommunal vuxenutbildningen, sfi och sår-vux.

Vid Årjängs gymnasieskola förekommer inte något systematiska kvalitetsarbetet och någon arbetsplan för skolan finns inte. Det saknas fortfarande en kvalitetsredovisning för skolan vilket påtalades redan vid inspektionen 2005. Dokumenterat kvalitetsarbete saknas helt.

Vid skolan följer man inte upp, sammanställer och dokumenterar elevernas resultat på skolnivå. I intervjuer ges inga exempel på att resultaten sätts i relation till skolans arbete utan det är mer vanligt att resultaten förklaras av sådant som av personal och rektorn anses ligga utanför skolans möjlighet att påverka, exempelvis att många elever är omotiverade.

Måluppfyllelsen finns inte redovisad för eleverna som studerar på gymnasiesärskolan och sår-vux och inte heller finns redovisning för eleverna som studerar enligt ett individuellt program (IV). Granskningen visar att utbildningen för IV- elever måste utvärderas och förbättras på ett antal punkter avseende arbetssätt, planering etc. (se även bedömningsområdet Lärarnas bedömning och utvärdering).

Som pedagogisk ledare för skolan och som chef för lärarna i skolan har rektorn det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas på att nå de nationella målen. Skolinspektionen konstaterar att rektorn behöver vidta åtgärder omgående för att regelbundet utvärdera skolans verksamhet och använda detta underlag till att finna lämpliga åtgärder för att nå en högre måluppfyllelse.

Bedömning:

Rektorn arbetar inte för att såväl utbildning som betygssättning är likvärdig på skolan.

Författningsstöd:

1 kap. 2 § skollagen, Lpf 94,1 Skolans värdegrund och uppgifter, Lpf 94 Rektors ansvar och 7 kap. 5 § gymnasieförordningen.

Motivering:

Normerna för likvärdighet anges genom de riksgiltiga målen och här har rektorn det övergripande ansvaret att se till att verksamheten inriktas på att nå dessa mål. Granskningen visar att skolan inte har en systematisk uppföljning, utvärdering och analys av resultaten på skolnivå. Detta gäller bland annat betygssättning för samtliga verksam-

heter vid skolan. Det framgår bland annat att inte alla gymnasieelever genomför de nationella proven, trots att de är obligatoriska. Det saknas sammanställning av resultaten på de nationella proven och en jämförelse med slutbetygen i motsvarande kurs samt analys av utfallet. Det förekommer heller inget samarbete med andra skolor för att på annat sätt säkra betygssättningen. Även eleverna inom vuxenutbildningen bör genomföra de nationella proven som ett hjälpmedel för att bedömningsgrunderna ska bli så enhetliga som möjligt över landet. I gymnasiesärskolan har lärarna dock börjat ett samarbete kring undervisningsmetoder med Arvika kommun och på omvårdnadsprogrammet (OP) förekommer nätverksträffar. Vidare har validering inom OP medfört en större medvetenhet vid betygssättningen. Se även bedömningsområdet Lärares bedömning och utvärdering. Bedömning och betygssättning ska vara likvärdig. Även för verksamheter där lärarna inte alltid sätter betyg exempelvis gymnasiesärskolan och särvux finns anledning att utveckla metoder för säkring av bedömningar.

Skolinspektionen bedömer att åtgärder måste vidtas för att säkra bedömning och betygssättningen för samtliga verksamhetsformer vid skolan.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö

Bedömningsområde: Fokus på lärande

Bedömning:

Den arbetsplatsförlagda utbildningen i gymnasieskolan utgår inte från och omfattar inte programmålen och kursplanernas mål.

Författningsstöd:

5 kap. 15 § gymnasieförordningen, Förordningen om särskilda program för gymnasieskolans nationella program och Skolverkets föreskrifter om kursplaner för kurser i gymnasieskolans ämnen.

Motivering:

Skolan ska sträva mot att varje elev tillägnar sig goda kunskaper i de kurser som ingår i elevens studieprogram. För gymnasieskolans elever är det ofta oklart att även deras arbetsplatsförlagda utbildning (APU) omfattar ett antal kurser/kursdelar. Det framgår vidare av intervjuer och dokument att eleverna inte får den APU, som de ska ha enligt föreskrifterna, varken till innehåll eller till sin omfattning (15 veckor). Särskilt kan detta gälla elever på medieprogrammet (MP) medan eleverna på elprogrammet (EC) och omvårdnadsprogrammet (OP) har bättre förutsättningar till en APU. Det framkommer att elever får "praktik" som innebär sysslor av diverse slag, städning, vikariat för att någon anställd är sjuk etc. och som inte faller inom den ram som kursplaner och program mål anger. Granskningen visar även att elever tillåts använda flera veckor av sin APU för egna teoretiska studier, utan lärares ledning, i kurser de ligger efter i. Detta är inte acceptabelt. Skolinspektionen konstaterar att elever på Årjängs gymnasieskola inte får den utbildning de har rätt till.

Bedömningsområde: Trygghet och studiero**Bedömning:**

Rektorn ser inte till att det på skolan bedrivs ett tillräckligt målinriktat arbete för att förebygga och förhindra kränkande behandling och skolans plan mot kränkande behandling uppfyller inte författningarnas krav.

Författningsstöd:

14 a kap. 6-8 §§ skollagen.

Motivering:

Årjängs gymnasieskola har en likabehandlingsplan som inkluderar en plan mot kränkande behandling vilken upprättades den 26 februari 2010. Varje enskild verksamhet framgår inte tydligt i planen (gymnasieskola, gymnasiesärskola, kommunal vuxenutbildning, särvtux och sfi). Planen saknar en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling. Det framgår inte vilka åtgärder som avses påbörjas eller genomföras under det kommande året utifrån verksamheternas behov. Behovet ska vara kartlagt utifrån varje enskild verksamhet. Även i likabehandlingsplanen saknas kartläggning och planering för året utifrån varje enskild verksamhet.

Vid tillsynsbesöket uppmärksammade inspektörerna att det vid skolan den senaste tiden har förekommit incidenter inom sfi, där elever med olika etnisk bakgrund har upplevt otrygghet. Även motsättningar och kränkningar mellan elever inom särvtux och elever inom sfi har noterats. Direkt rasistiska händelser, uppsatta klistermärken, har inträffat vid skolan under våren 2011. Detta polisanmälades av rektorn och polisen fann ingen misstänkt på skolan. Det framgår också vid skolbesöket att språket elever emellan ofta är grovt. Detta kan illustrera att skolans förebyggande arbete mot kränkande behandling inte blir tillräckligt systematiskt och precist trots skolans ansträngningar.

Skolinspektionen vill särskilt påpeka att arbetet med normer och värden och handlingsplanen mot kränkande behandling kritiserades även vid inspektionen 2005.

Skolinspektionen konstaterar att skolan omedelbart måste vidta åtgärder för att få stopp på de kränkningar som förekommer på skolan.

Diskrimineringsombudsmannen (DO), som har tillsynsansvar över diskrimineringslagen kommer att informeras. En kopia av beslutet skickas till DO.

Huvudområde: Enskild elevs rätt**Bedömningsområde: Bedömning och betyg****Bedömning:**

Betyg sätts inte alltid i enlighet med författningarnas krav.

Författningsstöd:

7 kap. 1, 3 §§ gymnasieförordningen och Lpf 94, 2.5 Bedömning och betyg.

Motivering:

Dokumentstudier och intervjuer vid skolbesöket visar att lärare inte alltid sätter betyg för gymnasieeleverna vid avslutad kurs. Individuella studieplaner visar att vissa kurser är slutförda, men betyg är inte satta för alla elever. Detta strider mot författningarna.

När det gäller betygsättning av elever som är på arbetsplatsförlagd utbildning (APU), ska det finnas ett samarbete mellan lärare och handledare på arbetsplatsen vad gäller underlag för lärarens betygssättning. Läraren ska följa elevens kunskapsutveckling även när de är på en arbetsplats för att kunna sätta ett korrekt betyg. Läraren ska göra en allsidig bedömning av kunskaperna och då beakta hela kursen. Läraren ska även fortlöpande ge varje elev information om elevens utvecklingsbehov och framgångar i studierna. Vidare ska läraren även redovisa för eleverna på vilka grunder betygssättning sker.

Elever talar om att man går till sin arbetsplats och där får man se vad det är för arbetsuppgifter. Arbetet är inte i förväg kopplat till mål i kursplanerna. Elevernas uppfattning är också att betyg på deras APU sätter lärarna på hur man passar tider, hur engagerad man är, om man tar initiativ och givetvis, om man kan mycket. Intervjuer bekräftar elevernas uppfattning, även om undantag finns.

Skolinspektionen konstaterar att skolan måste säkerställa att samtliga program och studieinriktningar använder bedömningsgrunder avseende APU, som är kopplade till kursplanernas mål och betygskriterier och läroplanens mål.

Bedömningsområde: Undervisningstid och tillgång**Bedömning:**

Det finns lokala kurser som inte uppfyller kraven i bestämmelserna.

Författningsstöd:

1 kap. 6 §, 2 kap. 14 och 16 §§ och 7 kap. 4 § gymnasieförordningen samt 2 kap. 5, 8, 10 §§ och 4 kap. 6 § förordningen om kommunal vuxenutbildning.

Motivering:

Vid Årjängs gymnasieskola finns minst 13 lokala kurser, som genomförs för gymnasieelever och vuxenstuderande. Skolans rektor säger att **samtliga** lokala kurser på skolan kommer att tas bort till höstterminen 2011.

Beskrivningar av och kursplaner för alla skolans lokala kurser har inte skickats in till Skolinspektionen. Skolinspektionen har dock granskat ett antal kursplaner och konstaterar att det finns allvarliga brister i samtliga. Det finns exempelvis lokala kurser där hela eller stora delar av innehållet i kurserna återfinns i nationellt fastställda kursplaner. Detta är inte tillåtet och gäller bland annat de lokala kurserna i matematik, idrott, bild och data exempelvis MA 1501 Matematik B, MA 1502 Matematik C, IDH 1501, IDH 1502, IDH 1503, RBL 1501, DAA 1501, DAA1502, DAA 1503, DAA 1505, DAA 1507, DAA 1508 m.fl.

När innehållet i en lokal kurs ryms inom en eller flera nationella kurser skulle eleven bland annat kunna tillgodogöra sig dubbel gymnasiepoäng för samma kursinnehåll, poäng från både den nationella och den lokala kursen.

Vissa lokala kursplaner, som exempelvis DAA 1507, DAA 1508, DAA 1510 och DAA 1511, har dessutom betygskriterier som anges som procentsatser av "något", vilket inte framgår av beskrivningen: "IG under 75 %, G 75 – 80 %, VG 86 – 93 % och MVG 94 – 100 % ". Detta sätt att redogöra för betygskriterier illustrerar brist på kunskap om den målinriktade gymnasieskolan och det målrelaterade betygssystem, som gäller i svensk skola sedan drygt 15 år. Personalen behöver kompetensutveckling inom området betygssättning och denna typ av betygssättning måste upphöra.

Samtliga lokala kursplaner måste ses över så att de uppfyller kraven i bestämmelserna.

Bedömning:

Utbildningen på de individuella programmen är inte utformad i enlighet med författningarna.

Författningsstöd:

5 kap. 4 b § skollagen.

Motivering:

Det individuella programmet ska först och främst förbereda eleverna för studier på ett nationellt eller specialutformat program. Utbildningen ska bedrivas i en omfattning som motsvarar heltidsstudier och möta elevers speciella utbildningsbehov. Verksamheten och stödet för eleverna i Årjängs kommun som studerar ett individuellt program (IV) för att nå behörighet till ett nationellt program på gymnasiet är bristfällig. Elevernas individuella studieplaner visar inte vilken utbildning mot nationella mål som eleven genomför utan är dokument med högst personlig information. Vid intervjuer framkom vidare att dessa elever saknar grupptillhörighet och kan sitta lite varstans i lokalerna med egna teoretiska studier utan att känna någon annan elev trots att de studerar samma kurser. Både intervjuer och iakttagelser vid skolbesöket visar att eleverna inte får den stimulans och det stöd som de behöver i sin utbildning. Skolan redovisar inte heller hur eleverna på de individuella programmen når sina mål. Skolinspektionen konstaterar, att de individuella programmen måste åtgärdas för att ge eleverna den undervisning och det stöd de behöver. Redan av rapporten för inspektionen av Årjängs gymnasieskola 2005 framgick att individuella programmet inte möter elevernas speciella utbildningsbehov och Skolinspektionen konstaterar att denna brist kvarstår. Se även avsnitt "Lärarnas bedömning och utvärdering" och "Rektors ansvar för uppföljning och utvärdering".

Bedömningsområde: Särskilt stöd**Bedömning:**

Om det framkommer att en elev i gymnasie- eller gymnasiesärskolan har behov av särskilt stöd ser rektorn inte till att detta utreds.

Författningsstöd:

8 kap. 1 a § gymnasieförordningen och 8 kap. 1 a gymnasiesärskoleförordningen.

Motivering:

Skolans förmåga att möta och anpassa undervisningen för elever och studerande i behov av särskilt stöd i gymnasie- eller gymnasiesärskolan är begränsad. Intervjuer och dokument visar att elevers behov inte utreds. Rektorn anger att arbetet med särskilt stöd inte har bedrivits i tillräcklig omfattning. Enligt rektorn har eleverna fått en lista på vad de ska göra och skolan har inte tagit sitt ansvar; det har inte varit tradition att ge stöd. Skolinspektionen konstaterar att man inte låter utreda elevers svårigheter för att finna vilka behov den enskilde eleven har.

Bedömning:

Om en elev i gymnasie- eller gymnasiesärskolan har behov av särskilda stödinsatser utarbetas inte alltid åtgärdsprogram som uppfyller författningarnas krav.

Författningsstöd:

8 kap. 1 a § gymnasieförordningen och 8 kap. 1 a gymnasiesärskoleförordningen.

Motivering:

Kunskapen vid skolan om hur ett åtgärdsprogram ska se ut är begränsad, vilket måste åtgärdas. De åtgärdsprogram som Skolinspektionen granskat motsvarar inte de krav som ställs på sådana, varken till form eller till innehåll. Det finns åtgärdsprogram som behandlar utslussning till gymnasieskolan genom bollsport och undervisning i matematik, det finns åtgärdsprogram som snarare är frånvaroregistrering, det finns åtgärder som är en redovisning av kompetensutveckling för lärare etc. Skolinspektionen noterar att det råder oklarheter hos lärarna kring vad olika professionella begrepp inom skolområdet står för; nationella mål, särskilt stöd, individuella studieplaner och åtgärdsprogram förefaller, enligt granskningen, hopblandade och i vissa fall missuppfattade (se exempelvis ovan under bedömningsområdet Lärarnas bedömning och utvärdering). Skolinspektionen bedömer att en grundläggande kompetensutveckling av personalen är nödvändig.

Skolinspektionen vill betona vikten av att de åtgärder som föreslås tydligt, och i första hand, ska innefatta vad skolan ska göra för att anpassa undervisningen till elevernas förutsättningar. Enligt Skolverkets Allmänna råd *För arbete med åtgärdsprogram* har åtgärdsprogrammet en central roll i skolans arbete med särskilt stöd genom att vara redskapet för personalen när det gäller planering och utveckling av den pedagogiska verksamheten för den enskilde eleven.

Bedömning:

Särskilt stöd ges inte till alla gymnasieelever som har svårigheter i skolarbetet.

Författningsstöd:

1 kap. 2 § skollagen, Lpf 94 2.1 Kunskaper och riktlinjer och 8 kap. 1 § gymnasieförordningen.

Motivering:

En elev ska ges stödundervisning om det kan befaras att eleven inte kommer att nå de kunskapsmål som anges i kursplanerna eller om eleven av andra skäl behöver särskilt stöd. Av kunskapsresultaten vid Årjängs gymnasieskola framgår att många gymnasieelever inte når målen i en eller flera kurser och har därmed rätt till särskilt stöd. Trots detta får eleverna inte särskilt stöd och ingen utredning och planering sker som siktar mot att eleven ska nå längre i sin kunskapsutveckling.

Bedömning:

Studiehandledning på modersmål ges inte till de gymnasieelever som har behov av det.

Författningsstöd:

8. kap 5 § gymnasieförordningen.

Motivering:

En elev ska få studiehandledning på sitt modersmål, om eleven behöver det. Enligt rektorn finns det elever på skolan som är i behov av studiehandledning på modersmålet, men som inte får detta.